

MEMO

Datum	11 juni 2024
Aan	Gemeenteraad/agendacommissie
Kopie aan	
Van	College van B&W
Onderwerp	Stand van zaken opgave leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken

Inleiding

Op 18 januari 2024 is de startbijeenkomst geweest van de opgave leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken. Deze vond in aanwezigheid van uw raad, inwoners, college en management plaats op de locatie basisschool de Kwintijn. Het doel van de avond was kennismaken met deze opgave en beelden over de opgave met elkaar te delen. Ook heeft er in februari in Raalte-Noord een Raad op pad plaats gevonden. Tijdens deze bijeenkomst is er gesproken over wat bewoners belangrijk vinden voor de leefbaarheid van hun wijk.

Nu het opgaveteam een aantal maanden aan de slag is, geven we graag een tussentijdse update van de stand van zaken, welke acties er al uitgevoerd zijn sinds de laatste bijeenkomsten en wat het vervolg is voor de komende tijd.

Gegeven input voor de richting de opgave

Bij de start van de opgave heeft het opgaveteam voor de vorming en richting van de opgave input opgehaald bij uw raad, inwoners, het college, het management en collega's. Tijdens de rond de tafel van 18 januari zijn zaken als de definitie van leefbaarheid, leefbaarheid in de praktijk, de uitgangspunten als het gaat om toekomstbestendigheid en de helpende en belemmerende factoren voor initiatiefnemers aan de orde geweest. Het opgaveteam vroeg hierop om uw reflectie.

Dit gaf een aantal mooie rode draden voor het vervolg van de opgave.

Samengevat was uw input:

1. Werk vanuit verbinding. Zowel met inwoners als op inhoud door bundeling van disciplines.
2. Omarm de initiatieven die er zijn: groot maar vooral ook klein.
3. Geef vertrouwen. Wek vertrouwen: zeg wat je doet en doe wat je zegt. Durf lost te laten en buiten de kaders te denken en te werken.
4. Sluit aan bij de samenleving. Luister! Blijf je verdiepen in wat er in de wijk speelt. Maak een beweging naar de wijk toe.
5. Pas maatwerk toe, kijk wat er op een plek nodig is. Zorg voor een goede levensstandaard. Verbind inzichten van inwoners en partners met data
6. Ga concreet aan de slag. Maak het niet te ingewikkeld.
7. Denk niet primair vanuit budgetten maar vanuit kansen

Op basis hiervan is het opgaveteam aan de slag gegaan en heeft de afgelopen maanden de volgende zaken uitgewerkt.

Werkzaamheden 1^e helft van 2024

1. Nadere analyse van de buurten en wijken op basis van data en wat-speelt-waar-kaart

Het opgaveteam is gestart met het inzichtelijk maken van de verschillen tussen de wijken en dorpen.

Waar de begrippen leefbaarheid en toekomstbestendigheid voor iedereen iets anders inhouden, zien we ook dat er voor deze opgave geen sprake kan zijn van "één aanpak voor alles".

Daarom is het belangrijk om te starten met inzicht: informatie als fundament voor de keuzes die we gaan maken. De afgelopen maanden is er een analyse gemaakt op basis van data op zowel het fysieke domein als het sociale domein.

Zaken die op het fysiek gebied in beeld gebracht zijn: water en riolering, verharding, verkeer en parkeren, groen en hittestress, vastgoed en energie.

Voor zaken op het sociale gebied kunt u denken aan; ervaren eenzaamheid en gezondheid, overlast, psychische en fysieke klachten, mantelzorg, vrijwilligerswerk of het hebben van moeite om rond te komen.

Al deze data is nu verzameld. De komende weken wordt gewerkt aan een manier om dit goed en in 1 oogopslag presentabel te maken.

Om de data aan te vullen en meer kleuring te geven hebben medewerkers van de gemeente gewerkt aan een "wat speelt waar kaart". Op deze kaart wordt aangegeven welke zaken nog meer spelen in een buurt of dorp en welke koppelkansen er wellicht zijn. Denk hierbij aan zaken als de wens voor een hondenspeelveld, voedselbos, toekomstige woningbouw, gepland onderhoud aan bomen, etc.

Op basis van de data en aanvullende gegevens ontstaat er een goed beeld van de verschillen per wijk of dorp en kan dit (nadat er een aanpak is vastgesteld) ook heel mooi als monitor voor de behaalde effecten worden gebruikt.

2. Het agenderen van de onderhoudsopgave in de openbare ruimte

Leefbaarheid en toekomstbestendigheid kunnen niet los gezien worden van de beleving van de openbare ruimte. Deze openbare ruimte wordt vaak als vanzelfsprekend gezien maar is essentieel voor het goed laten functioneren van een buurt of dorp. Zaken als verkeer, parkeren, klimaatbestendigheid, ontmoeting, gezondheid, levensloopbestendigheid veiligheid, groenbeleving, ruimte voor water en nuts/energie hebben allemaal een plek in deze openbare ruimte.

Onze dorpen en wijken zijn over het algemeen fijne plekken om te wonen en samen te leven en dit willen we graag zo houden. We zien echter ook dat er investeringen nodig zijn in de openbare ruimte om dit ook fijn te houden en dit is onlosmakelijk verbonden met deze opgave. Op 16 mei hebben we met elkaar in een eerste beeldvormende rond de tafel gesproken over een ambitieniveau van de openbare ruimte en hoe dit ook aan andere doelen op het gebied van leefbaarheid kan bijdragen.

3. Versterken samenwerking met partners in de wijk

Het versterken van leefbaarheid en het realiseren van toekomstbestendigheid kunnen we als gemeente niet alleen. Daar hebben we onze inwoners én partners hard bij nodig. De afgelopen tijd hebben er verkennende gesprekken plaatsgevonden met politie, WijzWelzijn en SallandWonen om te verkennen welke visie deze partijen hebben op een meer integrale en wijkgerichte aanpak, waar deze organisaties al mee bezig zijn en waar we elkaar zouden kunnen versterken. Een eerste conclusie van deze gesprekken is dat ook deze partijen een beweging maken naar een (nog)meer wijkgerichte aanpak en zeker bereid zijn om hierin de samenwerking op te zoeken.

4. Inzicht in leefbaarheid buurtdorpen

In de bestuursopdracht groei heeft uw raad vastgesteld dat dit jaar gestart wordt met de analyse van de buurtdorpen

We zien echter dat leefbaarheid en groei in de buurtdorpen niet los van elkaar kunnen worden gezien.

Daarom trekken de opgaveteams Groei en leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken voor dit onderdeel gezamenlijk op. Dit doen ze door het delen van data en inzichten, met een gezamenlijke enquête en gesprekken met de Plaatselijke Belangen waarbij beide onderwerpen aan de orde zullen komen. Voor het onderdeel leefbaarheid vragen we inwoners naar hoe zij het wonen en samenleven in hun dorp ervaren en wat zij denken wat er nodig is voor de toekomst.

Voor de zomer zal de gezamenlijke enquête nog uit gaan. Na de zomer volgt er een verdiepend gesprek met de Plaatselijk Belangen.

Voor de opgave leefbare en toekomstbestendige dorpen en wijken bepalen we op basis van de uitkomsten van de gesprekken en de enquête hoe we vanuit deze opgave in de dorpen aan de slag gaan. Het kan bijvoorbeeld betekenen dat we inzoomen op één dorp, of dat we juist aan de slag gaan met een overkoepelend thema.

5. Gewoon aan de slag daar waar de kansen liggen

Daar waar we bezig zijn in een wijk of gebied of daar waar een initiatief is, pakken we dit nu al zoveel mogelijk integraal op.

Een mooi voorbeeld daarvan is de aanpak van de wijk De Langkamp.

Daar ligt een opgave op het gebied van water en klimaatbestendigheid in de openbare ruimte. Echter in plaats van vanuit de techniek meteen aan de slag te gaan, heeft er eerst een brede inventarisatie plaats gevonden onder bewoners en partners in de wijk over wat zij belangrijk vinden. Op basis van deze input ontstaat er een wensbeeld van de toekomst voor de wijk.

Een greep uit de opbrengsten: Bijvoorbeeld dat zelfredzaamheid als erg belangrijk wordt ervaren. Dit kan worden vertaald naar (toegankelijke) wegen, rustbankjes, herkenbare wandelpaden en fietspaden, waardoor bereikbaarheid naar voorzieningen in en buiten Langkamp voor iedereen mogelijk is. Maar ook de wens plekken in de wijk te hebben waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Soms toevallig, als je elkaar tegenkomt en op een bankje gaat zitten om een praatje te maken. En soms georganiseerd, als er een bijeenkomst of activiteit is. Dit is belangrijke informatie om binnen het project niet alleen een fysiek probleem aan te pakken maar om het op een dusdanige manier vorm te geven dat het ook aan de sociale cohesie bijdraagt. Zo komen we tot een andere aanpak en worden binnen het project andere keuzes gemaakt

Echter ook op kleiner schaalniveau zoals op straatniveau zien we deze beweging. Zo hebben bijvoorbeeld in de wijk Olykampen een tweetal buurtbewoners het initiatief genomen om een speeltuin in de buurt op te knappen. Ondanks dat de speeltuin nog niet op de onderhoudsplanning stond, stond de gemeente wel open voor een buurtinitiatief. De buurtbewoners hebben dit met beide handen aangepakt en kregen daarbij ondersteuning van de van de projectvoorbereider groen en spelen. Niet alleen de speeltoestellen zijn nu aangepakt, maar ook het groen en de aankleding om de speeltuin heen dankzij de inzet en betrokkenheid van de initiatiefnemers. Door het plaatsen van een bankje is er ook, naar de wens van de bewoners, een ontmoetingsplek ontstaan. Voor de opening van deze speeltuin (voorjaar 2024) werd door de buurtbewoners een dag vol festiviteiten georganiseerd, daar waren Wijz Welzijn en de Raalter Uitdaging ook bij betrokken.

6. Beweging van de organisatie

De opgave gaat om het faciliteren of actief ingrijpen op buurt of dorpsniveau met fysieke en/of sociale ingrepen. Maar het gaat minimaal ook over hoe wij als organisatie om gaan met initiatieven uit de samenleving.

Zo werken we al geruime tijd met de functie van verbinder. Enthousiaste medewerkers die een vast aanspreekpunt zijn voor inwonersinitiatieven en Plaatselijk Belangen en die ideeën en initiatieven verder brengen. De afgelopen periode hebben we een aantal zogeheten klantreizen uitgewerkt. Op deze manier bekijken we van een aantal initiatieven die zijn geweest hoe deze onze organisatie binnen komen en of deze een “succesvolle reis” af leggen of dat er onderweg obstakels waren.

Op deze manier bekijken we hoe we onze eigen processen kunnen verbeteren zodat wij als gemeente in ieder geval niet de vertragende partij zijn bij inwonersinitiatieven. Daarnaast zien we dat dat meer wijkgericht en integraal werken een andere aanpak en manier van samenwerken binnen de organisatie vraagt. De organisatie is ingericht op basis van de verschillende vakdisciplines waardoor er nog te vaak separaat gereageerd wordt op de vragen vanuit een wijk of dorp. Het is wenselijk om meer gezamenlijk en pro-actief te kijken naar wat er in een wijk of dorp nodig is.

Zo zien we bijvoorbeeld dat het feit dat het opgaveteam zelf is samengesteld met collega's uit het fysieke en sociale veld al een meerwaarde heeft en er een meer integrale aanpak ontstaat. Hoe we dit in de organisatie breder kunnen realiseren cq. bewust worden is een puzzel voor de komende tijd om samen met het management te leggen.

7. Terugkoppeling raad op pad

Uiteraard is ook de raad op pad is teruggekoppeld aan alle deelnemers. Bij de raad op pad in Raalte Noord zagen we dat er vooral een behoefte aan informatie is. Daarom zijn de meest gestelde vragen teruggekoppeld aan deelnemers persoonlijk, via het weekblad en op social media.

Het vervolg

De opgave is inmiddels goed op stoom. We zien ook dat deze fase vraagt om een verdere concretisering.

Helaas moeten we constateren dat door capaciteitsproblemen, als gevolg van ziekte en personele wisselingen, nu tot de zomer even een pas op de plaats moet worden gemaakt.

Om die reden informeren we uw raad middels dit memo over welke stappen er de afgelopen maanden zijn gezet op de opgave, in plaats van middels een uitgebreide presentatie op 4 juli tijdens een rond de tafel (zoals gepland). Wanneer dit memo vragen oproept, zijn we uiteraard bereid deze te beantwoorden en toe te lichten. Bijvoorbeeld op 4 juli. De beoogde gespreksvoering rondom de analyse van de buurtdorpen wordt niet gehinderd door de capaciteitsproblemen en vindt doorgang.

Na de zomer werkt het opgaveteam alle inzichten en bovenstaande acties verder uit in een aanpak op hoofdlijnen en "het verhaal van de opgave". Een kort en bondig verhaal dat laat zien wat er nodig is, wat we met deze opgave willen bereiken en wat voor beweging daarbij hoort. Deze bespreken we graag komend najaar met uw raad.